

PARAULES DEL CONSELLER D'UNIVERSITATS EN L'ACTE DE CELEBRACIÓ DEL PRIMER CONGRÉS UNIVERSITARI CATALÀ

31 de gener de 2003

Molt Honorable President,
Excel·lentíssimes i Magnífiques senyores rectores,
Excel·lentíssims i Magnífics senyors rectors,
Digníssimes autoritats i personalitats acadèmiques,
membres de la comunitat universitària, amigues i amics,

Com a president de la Institució organitzadora, el Consell Interuniversitari de Catalunya, aquest és per a mi, i crec que per a tots nosaltres, un acte acadèmic especialment emotiu. El ritme, constant i segur, del pas del temps ens porta avui a celebrar el centenari del Primer Congrés Universitari Català. I ho fem en la data precisa (31 de gener) i en l'estona exacta (quarts de sis de la tarda), cent anys després. Però ho fem, no en el lloc que va acollir aquell congrés sinó en el lloc on s'hauria hagut de fer: al Paraninfo de la Universitat de Barcelona. I ho fem pocs dies abans que el Parlament de Catalunya consideri en el seu primer ple de febrer un projecte de Llei d'Universitats de Catalunya.

S'ha evocat en les magnífiques ponències que acabem d'escoltar el que fou aquell primer congrés i el que significa en la trajectòria universitària del segle XX. Permeteu-me ara una reflexió breu sobre el contrast entre el que fa cent anys es desitjava i el que avui som i ens proposem.

Moltes de les aspiracions d'autonomia universitària, d'extensió d'ensenyaments, de recuperació cultural, d'ús del català, de territorialitat, d'organització institucional, de supressió de l'enciclopedisme, de consideració social, etc., que el Primer Congrés Universitari Català va plantejar, han estat assolides, encara que potser no totes consolidades. El camí no ha estat ni curt ni fàcil: quasi la meitat dels anys del segle XX han estat marcats per la dictadura i la repressió. Ara bé, avui, quan vivim transformacions socials,

econòmiques i tecnològiques de gran abast, i molt ràpides, hem de seguir avançant, amb pas segur, per no retrocedir en res d'allò que hem aconseguit, i per a seguir endavant amb el gran projecte de la comunitat universitària catalana. Aquest gran projecte ha estat sempre i seguirà sent l'impuls de Catalunya i del coneixement, en tots els ordres.

Els temps canvien i el futur es precipita, però el nostre espai físic segueix sent el mateix que era fa cent anys. I sobre ell hem de seguir defensant els principis que com a poble ens fan el que som i ens donen identitat. Els vicis del centralisme eren presents el 1903, romangueren durant el segle XX (pensem que fins a 1954 la Universitat de Barcelona no veié reconeguda la seva capacitat d'atorgar el grau de doctor) i ho continuen essent avui en dia. Els vents de la globalització són també més vius que mai i obren nous reptes i interrogants. Hem de seguir treballant, doncs, amb tenacitat i combinant la projecció amb l'acollida, la tradició amb la modernitat, la teoria amb l'aplicació, la continuïtat amb la innovació. I sobretot ens hem de fixar un objectiu: ser protagonistes a Europa.

Quan parlem de sistema universitari ens referim a formació i recerca, a tecnologia i pensament, a arxius històrics i bases de dades,... a tota una combinació molt rica que va des de la memòria històrica i literària a la creativitat tècnica més agosarada, de les arts més consolidades a les fronteres inexplorades de la genòmica, de les partícules més elementals als grans misteris de la vida i de l'univers. Parlar d'universitat vol dir parlar d'humanitats, d'arts, de ciències socials, de ciències de la salut, de ciència i tecnologia, de tots aquells sabers i coneixements que han de ser la clau per a viure millor, per a entendre, i per entendre'ns, més bé, per a ajudar-nos a ser més persones. Per recórrer el camí ens cal la complicitat de tots: els esforços dels estudiants, la dedicació del professorat, els resultats dels investigadors, el saber fer del personal d'administració i serveis, el suport de la societat civil i la col·laboració i l'impuls, és clar, del govern.

Així doncs, mirant de nou enrere, crec que és possible afirmar que si aquells universitaris del Primer Congrés Universitari Català haguessin pogut veure on ha arribat avui el sistema universitari de Catalunya estarien satisfets d'haver contribuït, amb la seva acció decidida, a endegar un gran procés històric de recuperació, des de Catalunya i per a la seva societat i els valors universals del coneixement. No tot ha estat resolt, hi ha encara molt camí a fer: de forma periòdica es reproduïxen incomprendions o imposicions decebedores. Serveixi aquesta celebració d'avui, aquest homenatge a la gent del Primer Congrés Universitari Català, per reafirmar la nostra voluntat i el nostre compromís, personal i col·lectiu, per seguir fermes en la construcció d'un sistema universitari que sigui alhora de qualitat, de gran volada i al servei d'un país, Catalunya, que ve de molt lluny però que està decidit a anar molt més enllà, que està decidit a ser protagonista del seu propi futur. Deixeu-me que somïi que, quan dintre de cent anys se celebrin en aquest Paraninf els dos-cents anys d'aniversari del I Congrés Universitari Català, els qui aquí es reuneixin, en girar el seu esguard cap a nosaltres, ens reconeguin com una gent que, amb dignitat i diligència, va contribuir a pujar un graó més de l'escala que comença amb el I Congrés Universitari Català, travessa un segle XX ple de moments difícils i segueix, sense estroncar la continuïtat històrica, amb un segle XXI esplendorós.

Moltes gràcies